

Beleidsregels artikel 174a Gemeentewet (Wet Victoria)

Registratienummer: 18894

INLEIDING

Gemeente Leeuwarden vindt het noodzakelijk dat structurele overlast vanuit en rond de woning wordt bestreden. Vanuit het oogpunt van openbare orde en veiligheid, het beschermen van het woon- en leefklimaat en de volksgezondheid treedt de gemeente dan ook op tegen structurele overlast. Artikel 174a Gemeentewet (Wet victoria) is het juridisch instrument om bestuurlijk op te treden tegen deze overlast. Om die reden is het wenselijk om beleidsregels te formuleren ten aanzien van de toepassing van deze bevoegdheid.

Het doel van dit beleid is:

- Te realiseren dat geconstateerde overtredingen gevolgd worden door een reactie die qua intensiteit zo goed mogelijk aansluit bij de aard en de ernst van de overtreding (proportionaliteit en subsidiariteit);
- Te bewerkstellingen dat er door de gekozen bestuursmaatregel een einde komt aan de strijdige situatie ter bescherming van de openbare orde, het woon- en leefklimaat en de volksgezondheid;
- Te bewerkstelligen dat herhaling van de overtreding wordt voorkomen;
- Kenbaar maken aan de burger welke maatregel bij van de overheid kan verwachten na een overtreding.

Met het vaststellen van deze beleidsregels wordt de 'Handleiding artikel 174a Gemeentewet', vastgesteld op 5 september 2013, ingetrokken.

1. JURIDISCH KADER

Artikel 174a Gemeentewet

1. De burgemeester kan besluiten een woning, een niet voor het publiek toegankelijk lokaal of een bij die woning of dat lokaal behorend erf te sluiten, indien door gedragingen in de woning of het lokaal of op het erf de openbare orde rond de woning, het lokaal of het erf wordt verstoord.
2. De in het eerste lid genoemde bevoegdheid komt de burgemeester eveneens toe in geval van ernstige vrees voor verstoring van de openbare orde op de grond dat de rechthebbende op de woning, het lokaal of het erf eerder een woning, een niet voor het publiek toegankelijk lokaal of een bij die woning of dat lokaal behorend erf op een zodanige wijze heeft gebruikt of doen gebruiken dat die woning, dat lokaal of dat erf op grond van het eerste lid is gesloten, en er aanwijzingen zijn dat betrokkene de woning, het lokaal of het erf ten aanzien waarvan hij rechthebbende is eveneens op een zodanige wijze zal gebruiken of doen gebruiken.
3. De burgemeester bepaalt in het besluit de duur van de sluiting. In geval van ernstige vrees voor herhaling van de verstoring van de openbare orde kan hij besluiten de duur van de sluiting tot een door hem te bepalen tijdstip te verlengen.

4. Bij de bekendmaking van het besluit worden belanghebbenden in de gelegenheid gesteld binnen een te stellen termijn maatregelen te treffen waardoor de verstoring van de openbare orde wordt beëindigd. De eerste volzin is niet van toepassing, indien voorafgaande bekendmaking in spoedeisende gevallen niet mogelijk is.
5. De artikelen 5:25 tot en met 5:28 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing. De burgemeester kan van de overtreder de ingevolge artikel 5:25 van de Algemene wet bestuursrecht verschuldigde kosten invorderen bij dwangbevel.

Algemene Plaatselijke Verordening

De gemeente Leeuwarden heeft een verbod op het binnentreden van een gesloten pand opgenomen in artikel 2.41 APV. Dit artikel luidt:

1. Het is verboden een krachtens artikel 174a van de Gemeentewet gesloten woning, een niet voor publiek toegankelijk lokaal of een bij die woning of dat lokaal behorend erf te betreden.
2. Het is verboden een krachtens artikel 13b van de Opiumwet gesloten woning, een niet voor het publiek toegankelijk lokaal, een bij die woning of dat lokaal behorend erf, een voor publiek toegankelijk lokaal of bij dat lokaal behorend erf te betreden.
3. Deze verboden gelden niet voor personen wier aanwezigheid in de woning of het lokaal wegens dringende reden noodzakelijk is.
4. De burgemeester is bevoegd van de in het eerste en tweede lid bedoelde verboden ontheffing te verlenen.

2. AFBAKENING

Het inzetten van artikel 174a Gemeentewet is uitzonderlijk. Verstoring van de openbare orde kan alleen aanwezig worden geacht bij overlast waardoor de veiligheid en gezondheid van mensen in de omgeving van de woning in ernstige mate worden bedreigd. Dit moet aan de hand van concrete, objectieve en verifieerbare gegevens aannemelijk worden gemaakt dat zich in de woning of op het daarbij behorende erf dergelijke gedragingen voordoen en dat als gevolg daarvan de openbare orde rond de woning wordt verstoord. Ook moet worden geoordeeld dat de vanuit de woning veroorzaakte overlast maatschappelijke onaanvaardbare vormen heeft aangenomen en bovendien geen andere en geen minder ingrijpende middelen voorhanden zijn om de overlast in voldoende mate te bestrijden. Aandachtspunt hierbij is dat de Wet Victoria niet toegepast kan worden bij mobiele overlast en ernstige geluidsoverlast.

Het sluiten van een woning op basis van 174a Gemeentewet is een bijzondere bepaling van het toepassen van de last onder bestuursdwang. Het toepassen van bestuursdwang is erop gericht om de overtreding ongedaan te maken, te beëindigen of te voorkomen zodat de situatie hersteld wordt tot wat maatschappelijke acceptabel (normaal) is.

Deze beleidsregel geldt niet voor zover in dit onderwerp wordt voorzien in de beleidsregels Opiumwet artikel 13b. Als er drugs worden verkocht, afgeleverd, verstrekt of aanwezig is wordt in eerste instantie opgetreden op basis van artikel 13b Opiumwet.

Bevoegdheid burgemeester

De bevoegdheid van de burgemeester tot het toepassen van artikel 174a Gemeentewet is een discretionaire bevoegdheid. Dat wil zeggen dat van deze bevoegdheid alleen gebruik wordt gemaakt na een zorgvuldige belangenafweging. De grondrechten (het huisrecht en het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer) van de overtreder worden meegenomen in het uiteindelijke besluit.

3. PROCEDURE / STAPPENPLAN

De voorbereiding

Melding

Meldingen van overlast komen op verschillende plaatsen binnen. Het Meldpunt Overlast c.q. sector Juridische- en Veiligheidszaken (JVZ) coördineren de overlastsituaties waarbij het (mogelijk) wenselijk is op grond van artikel 174a Gemeentewet om een woning te sluiten.

Observatie en verificatie

Meldingen dienen altijd te worden geverifieerd. Dit kan door de politie, stadstoezicht of andere organisaties die betrokken zijn bij de aanpak van overlast.

Dossiervorming

Om tot sluiting over te gaan moet een gedegen dossier over de verstoring van de openbare orde opgebouwd worden. Een dossier bestaat zoveel mogelijk uit concreet omschreven waarnemingen, waarbij tijd en datum genoteerd worden, die gecontroleerd zijn door een andere partij en waarvan eventueel foto's of andere opnamen beschikbaar zijn. Vanuit de gemeente worden alle relevante documenten aan het dossier toegevoegd, waaronder eventuele klachten en meldingen en informatie van de politie en andere organisaties. Een geanonimiseerde politierapportage mag onderdeel zijn van het dossier.

Minder ingrijpende maatregelen

Voordat de burgemeester besluit om een woning te sluiten moet zijn vastgesteld dat er geen andere middel is dat niet of in mindere mate ingrijpt in de privacy, het privéleven en het huisrecht van de bewoners. Toepassing van artikel 174a gemeentewet moet als ultimum remedium worden beschouwd. Er moet dus worden voldaan aan de eisen van subsidiariteit.

Daarnaast moet het sluiten van de woning in verhouding staan tot de overlast. (Proportionaliteitsbeginsel)

Waarschuwing vooraf

Informele waarschuwing (niet verplicht)

Als de burgemeester overweegt het pand te sluiten dienen de bewoners en eigenaar (de belanghebbenden) gewaarschuwd worden. (grondrechtenbescherming). In de waarschuwing wordt duidelijk gemaakt welke gedragingen zorgen voor een ernstige verstoring van de openbare orde en dat deze gedragingen moeten stoppen. Het is een informele waarschuwing en dus geen besluit in de zin van 1:3 Algemene Wet Bestuursrecht. Daardoor kan tegen de waarschuwing niet in bezwaar worden gegaan. In de brief wordt een termijn van twee jaar vermeldt waarbinnen geen nieuwe klachten over overlast vermeldt mogen worden. Voorbeelden van ernstige overlast zijn bijvoorbeeld heling, prostitutie.

Sluiting

Voornemen tot sluiting (formele waarschuwing)

Als de informele waarschuwing onvoldoende is geweest om een eind te maken aan de overlast en er een gedegen dossier ligt, stelt de burgemeester de belanghebbenden op de hoogte van zijn voornemen om tot sluiting van de woning over te gaan. Belanghebbenden krijgen, op grond van artikel 4:8 Algemene wet bestuursrecht, de mogelijkheid een zienswijze te geven. Van dit gesprek kan alleen worden afgezien in spoedeisende gevallen.

Bekendmaking sluiting

Bij de bekendmaking van het voornemen tot sluiting moet de burgemeester een begunstigingstermijn opnemen. Belanghebbenden krijgen tijdens deze termijn de gelegenheid om een einde te maken aan de verstoring van de openbare orde. De gangbare begunstigingstermijn varieert van 48 uur tot twee weken. In Leeuwarden wordt een begunstigingstermijn van twee weken redelijk geacht. De reden hiervoor is de overlastveroorzaker de mogelijkheid te geven om maatregelen te treffen om de overlast te stoppen of voldoende tijd te geven om een vervangende woonruimte te zoeken. De plicht van de gemeente om te onderzoeken of er voor vervangende woonruimte gezorgd moet worden blijft bestaan.

Wanneer de overlast op een andere manier dan sluiting stopt, maar binnen een jaar weer sprake is van ernstige overlast, kan er overgegaan worden tot een spoedsluiting. Geven de belanghebbenden geen gehoor aan het voornemen tot sluiting met begunstigingstermijn dan wordt de sluiting geëffectueerd door de burgemeester.

Bezwaar en beroep

Het bevel tot sluiting van een woning of lokaal is een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb. De overige bepalingen van deze wet zijn dan ook van toepassing. Alle belanghebbenden kunnen tegen het besluit bezwaar aantekenen en vervolgens, na beslissing op het bezwaarschrift, beroep bij de bestuursrechter instellen. Belanghebbenden zijn in ieder geval de bewoners en gebruikers van de woning of het lokaal en / of de eigenaar. Het horen van de belanghebbenden kan zowel schriftelijk (bijvoorbeeld met het concept voorgenomen besluit) als mondeling (eventueel telefonisch)

Daadwerkelijke sluiting

Geven de eigenaar en bewoners geen gehoor aan voornemen tot sluiting met begunstigingstermijn dan wordt het pand gesloten. De sluitingsduur moet in proportioneel verband staan met de ernst van de overlast. In de praktijk gaat het om een sluiting van een half jaar tot een jaar.

Een sluitingstermijn langer dan zes maanden moet in het besluit extra gemotiveerd worden. Een langere sluitingstermijn dan 12 maanden is niet aan de orde. De termijn van 12 maanden staat in verhouding tot de aard van de sluiten woning en de daarmee samenhangende grondrechten.

Bij effectuering van de maatregel wordt aan de betrokkenen enige tijd gegund voordat de woning daadwerkelijk gesloten wordt. Zij worden dan in de gelegenheid gesteld om bijvoorbeeld persoonlijke spullen, huisraad en dergelijke uit de woning te verwijderen. In beginsel moeten zij ook zelf zorgen voor de eventuele opslag van huisraad en / of het vinden van een alternatieve huisvesting voor de huisdieren.

Gelet op de ernst van de situatie ligt in rede dat dit langer kan zijn dan maximaal enkele dagen. Voor deze termijn kan aangesloten worden bij het einde van de begunstigingstermijn. Bij spoedeisendheid kan direct worden gesloten.

Als de overlastveroorzaker zelf niet de woning ontruimt, coördineert de gemeente de sluiting van de woning waarbij verschillende organisaties betrokken zijn. De woning wordt ontruimd, zonodig ontsmet, de nutsvoorzieningen worden afgesloten en de deuren en ramen eventueel dichtgetimmerd en verzegeld. Het doorbreken van het zegel levert een strafbaar feit op grond van artikel 199 Wetboek van Strafrecht op. Ook wordt een bekendmaking op de toegangsdeur opgehangen met daarop de mededeling dat het pand op last van de burgemeester gesloten is.

Proportionaliteit

Bij de daadwerkelijke sluiting zal beoordeeld moeten worden of volstaan kan met de sluiting van een deel van de woning en/of erf. Als blijkt dat de overlast in een op het erf van de woning gelegen opstal (bijvoorbeeld schuur / garage e.d.) plaatsvindt en niet in de woning zelf, dan ligt het in de rede om alleen de op het erf gelegen opstal te sluiten. Als de overlast vanuit een kamer veroorzaakt wordt dient bezien te worden of volstaan kan met het sluiten van een deel van de woning. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn bij een verdieping met een eigen opgang, kamerverhuur e.d.

Bij kamerverhuurpanden wordt, als dit nodig is, overgegaan tot gedeeltelijke sluiting van afzonderlijke kamers of een gedeelte van het pand. Het kan voorkomen dat bewoners die niets met de overlast in pand te maken hebben getroffen worden door een sluitingsbevel op grond van artikel 174a Gemeentewet. Deze bewoners wordt een vervangende woonruimte aangeboden, op basis van artikel 7 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Gelet op het Verdrag van de Rechten van het kind behoeft dit extra aandacht als er kinderen bij betrokken zijn. Ook wordt de zorg ingelicht als het bewoners betreft die zorgbehoevend zijn.

Kostenverhaal

De kosten van sluiting van een woning of lokaal wordt de overtreder in het geheel of gedeeltelijke toegerekend. In de dwangbeschikking wordt hier melding van gemaakt. Het bestuursorgaan stelt de hoogte van de verschuldigde kosten vast (artikel 5:25 Awb). Betrokkenen kunnen tegen dit besluit in bezwaar gaan bij het bestuursorgaan, gevolgd door de mogelijkheid van beroep en hoger beroep.

Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperking onroerende zaken (WKPB)

Het besluit tot sluiting van een woning op grond van artikel 174a gemeentewet wordt geregistreerd en gepubliceerd in de zin van de WKPB. Het WKPB-register houdt deze publiekrechtelijke beperking betreffende onroerende zaken bij. Als de sluiting wordt opgeheven, wordt dit aangepast in het WKPB-register.

4. HEROPENING VAN HET PAND

De eigenaar of bewoners van de gesloten woning kunnen tussentijds een ontsluitingsverzoek bij de burgemeester indienen. Het pand worden ontsloten als er afdoende maatregelen zijn genomen en er nagenoeg geen risico meer is voor herhaling van de verstoring van openbare orde.

5. SLUITING OP GROND VAN ARTIKEL 14 WONINGWET (Wet Victor)

Soms is sluiting niet voldoende en zijn aanvullende maatregelen nodig om de leefbaarheid rond het gesloten pand te herstellen. De Wet Victor regelt het traject na een sluiting op grond van 13b Opiumwet, artikel 174a Gemeentewet en artikel 17 Woningwet. De Wet Victor geeft mogelijkheden het beheer van een pand over te nemen en daarna eventueel te onteigenen (artikel 77 Onteigeningswet). Het besluit tot beheer wordt genomen door het college van burgemeester en wethouders.

6. PRAKTISCHE AFSPRAKEN

Afwijking beleid

Afwijking van dit beleid is mogelijk. De inherente afwijkingsbevoegdheid is neergelegd in artikel 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht. Afwijking van het beleid kan bijvoorbeeld noodzakelijk zijn als zich bijzondere feiten of omstandigheden, bijvoorbeeld de mate van zelfredzaamheid, voordoen. Toepassing van de maatregel is maatwerk.

Informatie-uitwisseling

Als er sprake is van een overtreding als genoemd in artikel 174a Gemeentewet rapporteert de politie schriftelijk aan de burgemeester ten behoeve van de bestuurlijke handhaving. Op grond van de Wet politiegegevens worden politiegegevens verstrekt voor zover deze nodig zijn in het kader van de handhaving van de Openbare Orde (artikel 16, lid 1 onder d)

De informatie die door de politie wordt verstrekt bevat bijvoorbeeld:

- De contactgegevens van de behandeld politieambtenaar; contactgegevens van de overtreder met daarbij tenminste de naam, het adres waar de overlast is geconstateerd, het telefoonnummer en geboortedatum;
- De registratie (procesverbaal) van de overtreding;
- Beschrijving van de omstandigheden, inclusief datum en tijd;
- Welke maatregelen er zijn getroffen;

Meldingen of klachten die binnenkomen bij de gemeente kunnen ook aanleiding zijn om de politie om nadere informatie te vragen.

Informatieplicht

De burgemeester en de teamchef van de politie zullen bestuurlijke maatregelen ter informatie inbrengen in het driehoeksoverleg.

Wijziging

Als er aanleiding is, bijvoorbeeld op grond van jurisprudentie, veranderende wetgeving of inzichten, zal dit beleid worden gewijzigd.

Deze beleidsregels treden in werking op de dag na bekendmaking en en ander onder gelijktijdige intrekking van de 'Handleiding artikel 174a Gemeentewet', van 5 september 2013.

Leeuwarden, 16 december 2015

De Burgemeester voornoemd,

Drs. Ferd J.M. Crone.